

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3345/2017. (XII. 20.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Szívós Mária* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Siófoki Járásbíróság 6.P.20.769/2016/7. számú végzése és a Kaposvári Törvényszék 2.Pkf.20.545/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó – jogi képviselője (dr. Czirmes György, 1035 Budapest, Szél utca 21.) útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Siófoki Járásbíróság 6.P.20.769/2016/7. számú végzése és a Kaposvári Törvényszék 2.Pkf.20.545/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kéri, melyeket ellentétesnek tart az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, V. cikkével, XIII. cikk (1) és (2) bekezdésével, XV. cikkével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével és 28. cikkével.
- [2] 2. Az indítványozó a panasszal támadott bírósági végzések alapjául szolgáló peres eljárás felperese. A panaszos ingatlanulajdonnal rendelkezik Szőlád község területén, melyet jogelődjétől, édesapjától örökölt, és amely ingatlan egy részét még édesapja életében az M7-es autópálya építése miatt a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. (a továbbiakban: NIF Zrt.) érdekében kisajátítottak. Ennek kapcsán a panaszos jogelődje kártérítési pert indított a Fővárosi Törvényszék előtt a NIF Zrt.-vel szemben, mely a jelenleg a panaszos tulajdonában álló ingatlan vonatkozásában az édesapja mint azon per egykori felperese halála miatt a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 111. § (1) bekezdése alapján félbeszakadt. A panaszos e perbe jogutódként nem lépett be; ehelyett az értékcsökkenéssel kapcsolatos igényét tulajdonjog sérelme miatti kártalanítási igényként nevesítve a Siófoki Járásbíróság előtt kívánta érvényesíteni. A Siófoki Járásbíróság 6.P.20.769/2016/7. számú végzésével a felperes keresetlevelét a Pp. 130. § (1) bekezdés d) pontja alapján idézés kibocsátása nélkül elutasította. E végzés indokolása értelmében a felperes – édesapja jogutódjaként – ugyanazon ténybeli alapból származó ugyanazon jogát érvényesíti jelen perben, mint a jogelődje a Fővárosi Törvényszék előtti eljárásban. Mivel a bíróság a felperes kereseti kérelmét a tartalma alapján köteles elbírálni, a kereset tényleges tartalma pedig az érintett ingatlan értékcsökkenése miatti kártérítési igény, így a perfüggőség szempontjából a félbeszakadt eljárás folyamatban lévő eljárásnak minősül.
- [3] 3. A panaszos e végzés ellen fellebbezést nyújtott be a Kaposvári Törvényszékhez, azon az alapon, hogy a Siófoki Járásbíróság előtti eljárásban a jogcím más, mint a Fővárosi Törvényszék előtti eljárásban, a Kaposvári Törvényszék azonban 2.Pkf.20.545/2017/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Egyetértett a törvényszék azzal, hogy a per már folyamatban van, így a felperes az igényét a Fővárosi Törvényszék előtti perbe történő belépéssel érvényesítheti. A Kaposvári Törvényszék szerint helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a perfüggőség szempontjából a félbeszakadt eljárás folyamatban lévő eljárásnak számít, a felperes pedig édesapja jogutóda, így ugyanazon felek között ugyanazon ténybeli alapból (az autópálya miatt az ingatlanokban beállott értékcsökkenésből) származó, ugyanazon jog (pénz fizetésére kötelezés) iránti per van folyamatban, ezért a perfüggőség miatt a keresetlevelét elutasítása jogszerű volt.
- [4] 4. Az indítványozó a jogerős döntést követő hatvan napon belül alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz a Siófoki Járásbíróság 6.P.20.769/2016/7. számú végzése és a Kaposvári Törvényszék 2.Pkf.20.545/2017/2. számú végzése ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó szerint e döntések ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, V. cikkével, XIII. cikk (1) és (2) bekezdésével, XV. cikkével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével és 28. cikkével.

- [5] A panaszos szerint a bíróság az Alaptörvény XIII. cikkének (1) és (2) bekezdését azzal sértette meg, hogy szerinte aránytalanul alacsony kártalanítást kapott a NIF Zrt.-től, amivel sérült a tulajdonkorlátozás értékarányosságának az elve; a XV. cikk sérelmét ugyanezen ok miatt állította (nevezetesen hogy más, de meg nem nevezett ingatlanulajdonosokhoz képest aránytalanul alacsony kártalanítást kapott); a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban jelölte meg, hogy a bíróságok „*res iudicata*”, azaz „ítélt dolog” miatt nem döntöttek érdemben a kereseti kérelméről.
- [6] A XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti hatékony jogorvoslathoz való jogának sérelme pedig a panaszos szerint azáltal következett be, hogy a bíróságok „figyelman kívül hagyták a szükségszerűség és arányosság alkotmányos alapelvét”, illetve „a döntések nem felnek meg a józan [ész] és a gazdaságosság alaptörvényben foglalt elveinek”.
- [7] A többi hivatkozott alaptörvényi rendelkezés [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, V. cikk, XV. cikk és 28. cikk] vonatkozásában érdemi, alkotmányjogilag értékelhető indokolást a panaszos nem terjesztett elő. A B) cikk (1) bekezdése (kivéve a kellő felkészülési idő követelményét és a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát), illetve a 28. cikk – alkotmányjogi panaszban hivatkozható – Alaptörvényben biztosított jogot eleve nem tartalmaz; az V. cikkre vonatkozóan előadott indokolás pedig nem hozható összefüggésbe az V. cikk tényleges tartalmával. Érdemben tehát a panaszos az alacsony kártalanítási összeget sérelmezi.
- [8] 4. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz alkalmas-e az érdemi elbírálásra. Ennek alapján arra a megállapításra jutott, hogy az nem fogadható be, és érdemben nem bírálható el, mert nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt azon feltételnek, miszerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”.
- [9] Összességében ugyanis az indítványozó tartalmilag azt sérelmezi, hogy a bíróságok nem ítélték meg neki elegendő pénzbeli kártalanítást a kisajátítás miatt elszenvedett értékcsökkenés (a kisajátított ingatlanrészekeken felül megmaradt, önmagukban korlátozott használhatóságú ingatlanrészek értékcsökkenése) miatt, illetve a kisajátított ingatlanrészek értékét szerinte túlzottan alacsony mértékben állapították meg. E tekintetben azonban az eljárás – ahogyan az a támadott bírósági végzések indokolásában is áll – folyamatban van; létezik egy már megindított, és folyamatban levő per, amelybe a panaszos beléphet, és amelyben igényét érvényesítheti. Nyilvánvalóan nem alaptörvény-ellenes (és erre maga a panaszos sem hivatkozott), hogy ugyanazon ténybeli alaplóból származó ugyanazon jogot csak egy eljárásban lehet érvényesíteni. Amivel a panaszos tartalmilag még nem ért egyet, hogy a két eljárásban valóban ugyanazon ténybeli alaplóból származó ugyanazon jog iránti igényérvényesítésről lenne szó, pusztán a megnevezett jogcím eltérése miatt. E tekintetben azonban a bírósági végzések indokolása egyértelmű: az igényeket tartalmuk, és nem elnevezésük alapján kell elbírálni. Mivel tartalmilag kétségtelenül azonos felek közötti, ugyanazon jogviszonyból származó, azonos igény elbírálásáról van szó, ezért a perfüggőség kétségtelenül megállapítható volt. Ezen – a magyar bíróságok által egyébként hosszú idő óta egységesen követett, lényegileg pedig az európai jogrendszerekben a római jog óta érvényesülő – elv (a kérelmek tartalom, és nem a megnevezett jogcím szerinti elbírálásnak elve) tehát pusztán jogértelmezési kérdést jelent, melynek önmagában alkotmányos relevanciája nincs.
- [10] Jelen esetben megállapítható tehát, hogy az indítványozó egyrészt lényegében a bíróságok azon jogértelmezését támadja, hogy a két eljárásban ugyanazon ténybeli alaplóból származó ugyanazon jog érvényesítéséről lenne szó; egyéb érvei pedig a NIF Zrt. érdekében lefolytatott kisajátítási eljárással szembeni érveket jelentik, melynek elbírálására fentiek értelmében jelenleg is folyamatban van egy peres eljárás, a Fővárosi Bíróság előtt. A tényállás megállapítása (ideértve a perfüggőség megállapítását is) és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése azonban a bíróságok, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}” (3325/2012. AB végzés, Indokolás [13]).
- [11] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Siófoki Járásbíróság 6.P.20.769/2016/7. számú végzése és a Kaposvári Törvényszék 2.Pkf.20.545/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és

megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. december 5.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [12] Az Abtv. 66. § (3) bekezdésében foglaltak alapján a végzéshez az alábbi párhuzamos indokolást fűzöm.
- [13] Az alkotmányjogi panasz tárgyában hozott visszautasító végzés rendelkező részével egyetértek, ugyanakkor annak indoklásával kapcsolatban az alábbiakra kívánok rámutatni.
- [14] A végzés az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján arra tekintettel utasítja vissza az alkotmányjogi panaszt, hogy az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában megfogalmazott alternatív feltételek egyikének sem; azaz a panasz nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetőleg a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem.
- [15] Ezzel szemben álláspontom szerint az alkotmányjogi panaszt más indokkal, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján kellett volna visszautasítani, a következőkre tekintettel.
- [16] Az Abtv. 27. §-a akként rendelkezik, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [17] A konkrét ügyben az indítványozó a Kaposvári Törvényszék és a Siófoki Járásbíróság végzését támadta alkotmányjogi panaszával. A járásbíróság az elsőfokú végzéssel a keresetlevelet a Pp. 130. § (1) bekezdés d) pontja alapján idézés kibocsátása nélkül elutasította; míg másodfokon a Kaposvári Törvényszék a járásbíróság határozatát helybenhagyta.
- [18] Álláspontom szerint önmagában az, hogy a bíróság a Pp. 130. §-ában felsorolt valamely perakadály miatt a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja, kizárja az Alkotmánybíróság Abtv. 27. §-a szerinti eljárását; hiányzik az Abtv. 27. § szerinti panasz egyik konjunktív feltétele: az ügy érdemében hozott döntés vagy az eljárást befejező egyéb döntés.
- [19] A perakadály (vagy másképpen perelőfeltétel hiánya) esetén ugyanis a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja, ami azt jelenti, hogy nem kerül sor a keresetnek az ellenféllel való közlésére, tehát a perindítás hatályai (Pp. 128. §) nem állnak be: a per nem indul el [lásd: Nagykomentár a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényhez, Szerkesztette: Kiss Daisy/Németh János]. Vagyis nem indul eljárás, amit így nem zár le olyan bírósági határozat, mely az Alkotmánybíróság előtt alkotmányjogi panasszal megtámadható lenne.
- [20] Véleményem szerint ennek megfelelően a visszautasítás okaként az Abtv. 27. §-át kellett volna megjelölni, és erre tekintettel a panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján kellett volna visszautasítani.

Budapest, 2017. december 5.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1268/2017.